

8. Testen en traceren

1. Doorontwikkeling teststrategie

Testen en traceren blijft een belangrijke pijler in de bestrijding van COVID-19 tot het moment dat voldoende mensen gevaccineerd zijn. Bovendien geldt dat mensen die gevaccineerd zijn zich bij klachten nog steeds moeten laten testen zolang niet is aangetoond dat het vaccin transmissie van het virus voorkomt. In de brief van 8 december jl. heeft het kabinet twee doelen van het testbeleid vastgesteld:

1. Testen om het virus op te sporen en te bestrijden
2. Testen om de samenleving te openen

Hieronder vat ik samen welke acties worden ondernomen om deze twee doelen te realiseren en geef ik aan welke actoren verantwoordelijk zijn voor de uitvoering.

Ad 1 - Testen om het virus op te sporen en te bestrijden (spoor 1)

De kern van het testbeleid is sinds het begin van de uitbraak dat mensen worden getest die het meeste risico op besmetting hebben gelopen en daarmee het virus verder kunnen verspreiden. De basis van het test- en traceerbeleid in spoor 1 blijft dan ook dat mensen met klachten en enkele andere groepen met een hoog risico op besmetting zich zo snel mogelijk laten testen. Het effect van het testbeleid staat of valt bij de bereidheid van mensen om zich te laten testen en het opvolgen van het isolatie- en quarantaine -advies bij een positieve uitslag. Het kabinet zet het testen van risicodoelgroepen voort, en breidt dit daarnaast uit met risicogericht en grootschalig testen in gebieden met hoge prevalentie en bij uitbraken op scholen.

1a Testen van risicodoelgroepen via basistestinfrastructuur

Doel: Hoe meer mensen zich bij klachten snel laten testen en de adviezen voor zelfisolatie en quarantaine opvolgen, hoe effectiever we de keten van besmettingen doorbreken en de verspreiding van het virus kunnen beheersen.

Het testen gericht op het opsporen en bestrijden valt in principe onder de basisinfrastructuur van de GGD'en en zorginstellingen. Vanaf het begin van de crisis is deze uitgebreid van 2000 testen per dag in maart tot 130.000 testen per dag per 1 januari. De GGD stelt een nieuwe Roadmap op, gericht op doorgroei tot 175.000 testen per dag per 1 maart. Het aantal afnamelocaties is toegenomen tot 376, waaronder inmiddels 20 nieuwe XL-locaties. We hebben een piek in het aantal testen per dag gezien in de week voor kerst toen er in totaal 79.000 testen per dag werden afgenomen. De schommelingen die we de laatste weken van 2020 hebben gezien zijn zonder problemen verwerkt door de keten met behoud van de norm van de doorlooptijden van 2*24 uur. Afgelopen week werden er 58.602 testen per dag in totaal afgenomen bij de GGD'en en incl. de zorg, wat betekent dat de beschikbare testcapaciteit voor minder dan 50% wordt benut. Daarom blijft het kabinet iedereen oproepen om zich snel te laten testen bij klachten, of als nauw contact uit het bron- en contactonderzoek en bij de CoronaMelder. Daarnaast voeren nu 22 van de 25 GGD'en volledig BCO uit, en is er opgeschaald tot 7500 FTE BCO capaciteit.

Doelgroepen:

- Mensen met klachten die passen bij het Coronavirus (verkoudheidsklachten (neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn) hoesten, benauwdheid, verhoging tot 38 graden, koorts vanaf 38 graden, plotseling verlies van reuk, smaak of beide.)
 - o Kinderen tot en met 12 jaar worden wederom toegevoegd aan het testbeleid. Reden hiervoor is de mogelijke invloed van de nieuwe VK-variant in de verspreiding van COVID-19 op (basis)scholen. Het dringende advies geldt met name voor kinderen die naast bestaande verkoudheidsklachten er ook sprake is van hoesten, koorts en/of benauwdheid of anderzijds ernstig ziek zijn, er een indicatie is vanwege BCO of wanneer zij deel uitmaken van een uitbraak.
- Nauwe contacten uit het BCO en degenen die een melding krijgen uit de CoronaMelder kunnen zich laten testen op dag 5 na het contactmoment met een besmet persoon (ook als zij op dat moment geen klachten hebben die passen bij COVID-19) en kunnen bij een negatieve uitslag uit quarantaine.

- Reizigers uit hoog risicogebieden kunnen zich per 20 januari op dag 5 na aankomst laten testen bij de GGD'en. Bij een negatieve uitslag op dag 5 kunnen zij uit quarantaine.

Volgende stappen: Per 20 januari wordt het mogelijk voor alle inkomende reizigers uit hoog-risicolanden om zich op dag 5 na aankomst te laten testen bij de GGD. Bij een negatief resultaat kunnen zij vervolgens uit quarantaine. Volgens het 94^e OMT-advies kunnen reizigers die een recente negatieve PCR-testuitslag kunnen overleggen dan getest worden met een antigeentest. Automobilisten zijn niet wettelijk verplicht om zich te laten testen voor binnenkomst in Nederland. In het geval dat zij nadat zij Nederland zijn binnenkomen een testafspraak maken bij de GGD na 5 dagen quarantaine, beschikken zij niet over een negatieve PCR-testuitslag maar is er wel er wel een kleine kans dat zij een antigeentest krijgen aangeboden. In GGD-teststraten bestaat het testaanbod immers voor een beperkt deel uit antigeen testen. Hoewel dit afwijkt van het OMT-advies is dat in de ogen van het kabinet een verwaarloosbaar risico dat ruimschoots opweegt tegen de verwachte verbetering in de naleving van de quarantaine dankzij de kortere duur van 5 dagen en tegen de huidige situatie waarin de groep inkomende reizigers inclusief automobilisten helemaal niet wordt getest. Het apart toeleiden van automobilisten naar een PCR-test is niet goed mogelijk doordat er geen rechtstreeks contact met hen bestaat zoals bij nauwe contacten uit BCO.

1b Risicogericht (grootschalig) gebiedstesten

Doel: In de Kamerbrief van 17 november 2020¹ aan de Tweede Kamer is aangekondigd dat januari 2021 gestart wordt met een pilot grootschalig risicogericht testen. Het doel is om door op grote schaal proactief te testen, in gebieden waar sprake is van een (structureel) hoge prevalentie van het virus, meer besmettingen op te sporen en op te volgen met maatregelen. De verwachting is dat het virus daarmee gericht kan worden teruggedrongen. Met pilots willen de betrokken partijen leren wat een effectieve strategie is om gericht te testen, traceren en isoleren in dergelijke gebieden. Het doel is om met de geleerde lessen een aanpak te ontwikkelen die goed opschaalbaar is naar andere delen van Nederland. In dit kader heb ik ook een begeleidingscommissie Grootschalig Risicogericht testen ingesteld die mij zal adviseren over de aanpak en het verloop van pilot(s) rondom grootschalig risicogericht testen. Daarnaast zal zij adviseren over de geleerde lessen voor verdere opschaling en landelijke uitrol. Eind december heeft de commissie haar eerste advies opgesteld deze is als bijlage 11 bijgevoegd. Hierin adviseert zij om in de pilots antwoord te geven op de volgende vragen; 'Wat is de impact van de gekozen aanpak/strategie op de deelnamebereidheid voor zowel testen, traceren als isoleren?'; 'Welke lessen kunnen getrokken worden wanneer grootschalig risicogericht testen daadwerkelijk uitgevoerd wordt?' En 'Hoe is de aanpak/strategie, of delen hiervan, schaalbaar naar de rest van Nederland?'. In de uitwerking van de pilots zal ik hieraan aandacht besteden.

Volgende stappen: In de Kamerbrief van 8 december 2020² heb ik aangekondigd dat één van de pilots in het kader van grootschalig, risicogericht testen in Rotterdam gaat starten. De afgelopen weken is in Rotterdam in de wijken Bospolder-Tussendijk en Afrikaanderwijk een start gemaakt. Dit gebeurde op een laagdrempelige manier: mensen konden zich gratis laten testen, ook als zij geen klachten hadden. Het Erasmus MC en de GGD onderzochten hiermee wat laagdrempelig testen voor invloed heeft op de testbereidheid. De onderzoeksresultaten uit deze eerste fase van de pilot worden op dit moment verwerkt. Het is de bedoeling om vervolgens in Rotterdam Charlois ca. 70.000 inwoners in zes weken de gelegenheid te geven om zich (met en zonder klachten) te laten testen. De inwoners kunnen terecht bij de XL-locatie in Ahoy of in verschillende mobiele testlocaties in de wijk. Bij deze pilot wordt de rioolwatersurveillance uitgebreid en worden er grootschalig interviews afgenomen, om meer inzicht te krijgen in de testbereidheid en de naleving van de maatregelen. In de pilot is ook aandacht voor de verschillende vormen van communicatie om de testbereidheid te verhogen en de naleving van maatregelen te verbeteren. Deze pilot zou in week 2 van start gaan, maar in overleg met GGD Rotterdam-Rijnmond is besproken om deze pilot 1 á 2 weken later in te plannen. De reden daarvoor is een cluster van besmettingen met de variant uit het VK, onder andere op een basisschool in de gemeente Lansingerland; GGD Rotterdam-Rijnmond

¹ Kamerstuk 25 295, nr. 713

² Kamerstuk 25 295, nr. 771

is daarom eerst in Lansingerland van start gegaan met het risicogericht grootschalig testen. Tijdens de jaarwisseling zijn daar alle personeelsleden, leerlingen, ouders en huisgenoten van een basisschool gevraagd zich te laten testen (800 mensen). Vervolgens is ditzelfde gebeurd voor de directe omgeving van deze school (omliggende scholen en buitenschoolse opvanglocaties). Docenten, leerlingen en huisgenoten (ca. 2000-2500 mensen) van deze scholen en van de buitenschoolse opvanglocaties worden gevraagd om mee te werken aan het verdiepend uitbraakonderzoek en een afspraak te maken voor de test. Daaropvolgend worden deze week alle bewoners van de gemeente Lansingerland (ca. 60.000 mensen), uitgenodigd om zich te laten testen. De inwoners van Lansingerland kunnen terecht op de XL- locatie Rotterdam Airport; deze is de komende weken volledig beschikbaar voor Lansingerland. Daarnaast zijn 3 mobiele testlocaties in de gemeente aanwezig. De onderzoeken zoals hiervoor genoemd worden ook uitgevoerd in Lansingerland, zodat er inzicht komt in de testbereidheid en de naleving van maatregelen, en ook hier geleerd kan worden op welke wijze regionale en landelijke opschaling van risicogericht grootschalig testen mogelijk kan zijn.

Naast de pilots in Rotterdam en Lansingerland zijn ook de gemeente Dronten en Bunschoten gestart met de voorbereidingen voor de uitrol van een pilot. De gemeente Dronten, in nauwe afstemming met GGD-Flevoland, zal in de gemeente Dronten meerdere wijken gericht symptomatische en asymptomatische mensen gaan testen. De gemeente Bunschoten, met een relatief groot aandeel inwoners dat werkzaam is in mkb en ambulante handel, zal in nauwe afstemming met GGD-Utrecht, naast breed testen ook de effecten van de quarantaine-aanpak bij een positieve testuitslag onderzoeken.

1c Testen op primair en voortgezet onderwijs bij uitbraken

Doel: Op basisscholen en middelbare scholen vond tot de lockdown volledig fysiek onderwijs plaats. Het kabinet vindt het belangrijk dat dit fysieke onderwijs zo snel mogelijk weer doorgang kan vinden en testen kan hier een belangrijke rol bij spelen. Onderwijspersoneel kon zich al met prioriteit laten testen bij de teststraten. Daarnaast is recentelijk het testbeleid voor kinderen gelijkgetrokken aan het beleid voor volwassenen vanwege de mutatie uit het Verenigd Koninkrijk en Zuid-Afrika waarvan nog onbekend is of deze zich sneller onder kinderen verspreid. Om verspreiding op scholen te beperken is het kabinet voornemens om risicogericht op scholen te testen om zo vroegtijdig verborgen asymptomatische en presymptomatische besmettingen op te sporen en zo verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Het gaat hier dus expliciet niet om het testen voor toegang tot de school. Allereerst wordt gedacht aan testen van leerlingen en leraren in het voortgezet onderwijs en de leraren in het primair onderwijs. De grootste uitdaging ligt in het organiseren van de testafname en de daarbij behorende organisatie en logistiek. Met ongeveer 900.000 leerlingen en vele schoollocaties is het testen een uitdaging. OCW en VWS verkennen hiervoor de opties. Er zijn grofweg twee opties: 1) de GGD neemt de testen af in de teststraten of 2) de testafname (met antigeentesten) vindt plaats door partijen op de scholen zelf. Mochten inzichten over de verspreiding van nieuwe virusvarianten aanleiding geven om ook het testen in het primair onderwijs te intensiveren, dan zal ook daar prioriteit aangegeven worden.

Volgende stappen: Mede naar aanleiding van de motie Van Meenen³, wordt vanaf 18 januari gestart met pilots risicogericht testen op circa 15 VO scholen (Utrecht, Rotterdam en Gelderland) onder begeleiding van het UMCU. Dit plan houdt in dat deze scholen, op het moment dat er een besmetting plaats vindt in een klas, contact op kunnen nemen met een professionele partij die in de klas gedurende een bepaalde periode meermaals sneltesten afneemt. Zodra een leerling een positieve testuitslag krijgt (die uiteraard in zelfisolatie gaat), worden de leerlingen in zijn klas (of klassen) verzocht zich te laten testen. Als die leerlingen (herhaald) een negatieve testuitslag ontvangen kunnen ze weer naar school gaan en volgen tot die tijd online onderwijs. Leerlingen met een positieve testuitslag gaan in isolatie. Het testen is overigens vrijwillig. GGD'en zijn nauw betrokken om, in het geval van positieve testuitslagen, bron- en contactonderzoek uit te voeren. Met de uitkomsten van deze pilots worden lessen opgedaan voor de opzet en organisatie van een landelijke uitrol van testen op scholen in het voortgezet onderwijs.

³ Kamerstuk 31 293, nr. 558

Ad 2 - Testen om de samenleving te openen (spoor 2)

Testen kan een bijdrage leveren aan het openen van de samenleving en economie, waarbij het op korte termijn nog niet de basismaatregelen kan vervangen. Het kabinet benadrukt daarbij dat naleving van de 1,5 meter afstand en de algemene hygiëneregels cruciaal blijft, ook als we vaker testen. Dat neemt niet weg dat nadrukkelijk gekeken wordt of na beëindiging van de lockdown met testen stapsgewijs meer mogelijk gemaakt kan worden. Op grond van een negatieve testuitslag kunnen we mensen mogelijk meer vrijheid geven om fysiek aanwezig te zijn op werkvloer, kantoor of in de collegezaal of deel te nemen aan culturele, sportieve en sociale evenementen. Hierbij is het wel van groot belang dat de epidemiologische situatie dusdanig is dat dit ook veilig en verantwoord kan gebeuren. Ook is een verantwoorde inzet van de juiste testen in de situaties waarvoor ze zijn gevalideerd van belang. Over het advies van het OMT ter zake informeer ik u verderop in deze brief.

Het kabinet treft voorbereidingen voor testen voor veilige toegang tot het sociale leven, testen voor veilig werken en testen voor veilig studeren. Om een negatief testresultaat voor deze toegang op een verantwoorde wijze in te zetten heb ik in december de Commissie Ethiek en Recht van de Gezondheidsraad gevraagd om met een advies te komen over de juridische en ethische kaders van een negatief testbewijs. Het definitieve advies volgt in de 2de week van januari. Na bestudering van het advies zal het kabinet hierop een standpunt innemen, dat ik aan uw Kamer zal sturen. In mijn reactie zal ik de motie (25295 nr. 864) van het lid Azarkan inzake toegang tot publieke voorzieningen ongeacht vaccinatie- of teststatus betrekken. Intussen ben ik zoals eerder gemeld aan uw Kamer wel al begonnen met de technische voorbereidingen voor een negatief testbewijs en verken ik verschillende modellen, variërend van een papieren testbewijs tot een QR-code op een telefoon. Aandachtspunten zijn hier o.a. privacy en fraudebestendigheid. Tevens verken ik de mogelijkheden van een digitale applicatie, via welke burgers weten waar zij een test voor welke doel kunnen inplannen.

2a Testen voor veilige toegang sociale leven (bijv. evenementen, horeca, sport)

Doel: Hiermee wil het kabinet mogelijk maken dat bepaalde sociale activiteiten sneller en veiliger doorgang kunnen vinden. Met een geldig bewijs van een negatief resultaat van een test die een maximaal aantal uren voorafgaand aan de activiteit is afgenomen, zou je –uiteraard pas als de epidemiologische situatie dat toelaat- bijvoorbeeld veilig naar een restaurant of evenement kunnen. Welke maatregelen bij de sociale activiteit verplicht zijn om in acht te nemen hangt af van de epidemiologische situatie en van aanvullend onderzoek. De testuitslagen zijn dus voorlopig nog niet bedoeld als vervanging van de basismaatregelen, maar kunnen helpen om bepaalde activiteiten weer veilig en verantwoord te kunnen hervatten en in sommige gevallen met beperking van specifieke maatregelen. Het inzetten van testen voor dit doel verruimt de mogelijkheden om na de lockdown de economie en samenleving op een verstandige en veilige manier te kunnen heropenen; testen kan hier een bijdrage aan leveren en daarnaast kunnen zodoende meer besmette personen worden gevonden.

Volgende stappen: Met de Fieldlab pilots voor evenementen zal ervaring worden opgedaan voor het toegangstesten. Ik heb u eerder in deze brief op de hoogte gesteld over de Fieldlabs. Samen met de minister van EZK heb ik aan VNO-NCW gevraagd om met een plan te komen hoe testen voor toegang snel opgeschaald kan worden. Met een negatieve uitslag van een test die 48 uur van tevoren is afgenomen zou men naar bepaalde sociale of economische activiteiten kunnen, –uiteraard pas als de epidemiologische situatie dat toelaat-. Hiervoor kunnen de GGD-testfaciliteiten niet worden benut, omdat deze capaciteit nodig hebben voor de risicodoelgroepen. Dit zou betekenen dat er naast de reguliere GGD-teststraten ook testfaciliteiten moeten komen die specifiek voor dit doel worden ingericht. Hier kunnen mensen een afspraak maken wanneer zij een negatief testbewijs nodig hebben om bijvoorbeeld naar een evenement te gaan, of weer willen sporten.

2b Testen gericht op veilig werken

Doel: Sinds december kunnen werkgevers via bedrijfsartsen en arbodiensten centraal ingekochte

sneltesten bestellen om hun werknemers te laten testen. Hiervoor is een toolkit ontwikkeld en gepubliceerd waarin staat aangegeven hoe werkgevers dit op een verantwoorde en veilige manier kunnen doen. Verder werkt het kabinet aan een vergoeding voor arbodiensten en bedrijfsartsen voor het afnemen van testen conform het huidige testbeleid (testen bij klachten en voor risicogroepen) bij werknemers, waarmee indirect ook werkgevers financieel worden tegemoetgekomen. Eind januari zal ook de helpdesk online staan waar werkgevers en bedrijfsartsen terecht kunnen met al hun vragen. VNO-NCW voert een aantal pilots uit aan, onder andere op basis van bovenstaande elementen, hoe werkgevers zo optimaal mogelijk hun werknemers kunnen laten testen en zo een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het zicht houden op het virus. Bij werkgevers leeft daarbij de wens om testen in te zetten voor werknemers en daarmee fysieke aanwezigheid van werknemers zo veilig mogelijk te maken. Verdergaand is de wens om maatregelen zoals de 1,5 meter of de quarantaine los te laten; daarvoor zie ik nu nog geen ruimte. In de huidige situatie met een lockdown en het nadrukkelijke advies zoveel mogelijk thuis te blijven is dit niet aan de orde. Echter, op termijn zal zo veel als mogelijk worden gekeken naar manieren waarop toegang tot werk in bepaalde vorm weer veilig en verantwoord mogelijk is. Het blijft ook dan belangrijk om de basismaatregelen in acht te nemen. Ook het OMT heeft in het 89^e en het 94^e advies namelijk geadviseerd om zeer terughoudend te zijn met het loslaten van de basismaatregelen. Hoewel het loslaten van de basismaatregelen dus niet haalbaar lijkt, zou het kunnen dat door toegangstesten het weer mogelijk wordt om in aangepaste vorm naar kantoor te gaan. Het kabinet vindt het dan ook waardevol dat er pilots plaatsvinden op initiatief van werkgeversorganisatie VNO-NCW om ervaring op te doen met frequent testen.

Volgende stappen: Er worden door VNO-NCW pilots gestart om te bezien of en hoe frequent testen veilig en effectief kan worden ingezet binnen de werksfeer. Op basis van de uitkomsten hiervan zal de komende periode worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn om frequent testen in te zetten om veilig werken mogelijk te maken en in welke mate testen ter vervanging van bepaalde maatregelen kan gelden. Hierbij moet melding worden gemaakt dat het loslaten van de 1,5 meter voorlopig (of nu) nog niet aan de orde is.

2c Testen voor veilig studeren

Doel: Binnen onderwijsinstellingen in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), het hoger beroepsonderwijs (hbo) en in het wetenschappelijk onderwijs (wo) bestaat een grote behoefte om meer fysiek onderwijs te kunnen geven. Het kabinet vindt dit ook van groot belang, zowel voor de kwaliteit van het onderwijs als ook voor de meer sociale aspecten en het welzijn van studenten. Tegelijkertijd is het in het licht van de besmettingen en het voorgaande van belang dat dit veilig kan.

Volgende stappen: ter uitvoering van de motie Klaver en Jetten over het opzetten van sneltestlocaties op mbo-, hbo en wo-instellingen is de intentie van het kabinet dat op korte termijn, in samenwerking met partijen uit het onderwijsveld en de inzet van VNO-NCW, enkele pilots worden gestart waarbij onderzocht wordt hoe stap voor stap meer fysiek onderwijs mogelijk gemaakt kan worden, en wat daarbij de toegevoegde waarde kan zijn van sneltesten in combinatie met andere instrumenten (zoals bijvoorbeeld spatschermen of het aanpassen van looproutes). Op dit moment worden binnen de pilots nog de basisregels in acht genomen, maar als de situatie dat toelaat, is het de bedoeling om in de pilots ook te onderzoeken onder welke voorwaarden bijvoorbeeld de afstandsregel in een gecontroleerde proefsetting losgelaten zou kunnen worden. De eerste pilot zal vanaf 18 januari van start gaan in de regio Groningen, waarbij in de eerste fase sneltesten worden afgenomen bij een groep studenten die een tentamen moeten doen. Een negatieve testuitslag geeft dan de mogelijkheid om op locatie het tentamen te doen (bij een positieve testuitslag kan het tentamen online gemaakt worden, of op een later moment fysiek).

Laagdrempeliger afnamemethoden: thuis testen en alternatieven voor de wattenstaaf
Zoals ook aangegeven in eerdere kamerbrieven verkent het kabinet de mogelijkheden voor (begeleide) zelf- of thuis testen. In dat kader heb ik een werkgroep opgezet om de mogelijkheden en eventuele beperkingen te onderzoeken voor de reguliere antigeen testen die nu op de markt

zijn. Dit zijn dus nog geen gecertificeerde testen die speciaal op de markt zijn gebracht voor thuis testen. Deze zijn immers nog niet op de markt. Er lopen op dit moment diverse studies, o.a. in Tilburg, waar mensen in de GGD-teststraat na hun test ook een zelftest met een uitgebreide instructie mee naar huis krijgen en gevraagd worden om zich nogmaals zelf te testen en het resultaat en de ervaring terug te koppelen naar de onderzoekers. Voorlopige resultaten van deze studie worden in de loop van januari verwacht. Ook wordt bij de pilots clustergericht testen op scholen en bij de pilots voor bedrijven waar de 1,5 meter moeilijk te handhaven is door de aard van het werk gekeken naar de mogelijkheid van begeleidde zelfafname. Nadrukkelijke aandachtspunten bij zelftesten zijn de melding van positieve resultaten en kwaliteit van afname, maar ook afvalverwerking en hygiënemaatregelen.

Op dit moment is de wattenstaaf die diep in de neus en in de keel ingebracht moet worden de gouden standaard voor monsterafname voor de detectie van een besmetting met het SARS-CoV-2 virus. Dit is een redelijk invasieve afnamemethode die door veel mensen als onprettig wordt ervaren. Minder invasieve afnamemethoden kunnen helpen om de ambities op het gebied van frequent en risicogericht testen te realiseren en de testbereidheid bij mensen te vergroten. Bijvoorbeeld in het geval van het testen van kinderen op bijvoorbeeld scholen of bij (begeleide) zelfafname. Op dit moment zijn er naast de ademtest waar uw Kamer al vaker over geïnformeerd is, ook andere minder invasieve en daarmee meer laagdrempeligere afnamemethoden in onderzoek. Het gaat dan bijvoorbeeld om gorgelen, verschillende manieren om speeksel af te nemen, en wattenstaven die minder diep de neus of keel in moeten. Deze afnamen kunnen mogelijk afhankelijk van de doelgroep en setting gecombineerd worden met gevoelige testen zoals de PCR-test of de LAMP-test of andere innovatieve testmethoden zoals massa spectrometrie. Ik blijf de ontwikkelingen van nieuwe testmethoden die minder invasief zijn dan ook nauwlettend in de gaten houden en zal u over de ontwikkeling hierin op de hoogte houden.

Welke testen zijn gevalideerd voor welke setting, en hoe zijn ze verantwoord te gebruiken
Het validatieprogramma nadert voor verschillende type testen haar afronding. Van de LAMP-test en de reguliere PCR heeft het OMT al eerder bepaald dat die beiden erg gevoelig en specifiek zijn en daarmee breed toepasbaar voor mensen met en zonder klachten.

Voor de SpiroNose ademtest geldt dat recentelijk verschillende studies zijn afgerond en dat het OMT op basis daarvan geoordeeld heeft dat deze test een zeer hoge gevoeligheid (voor een negatieve uitslag) heeft voor volwassenen zowel met als zonder klachten. De negatief voorspellende waarde van deze test is dusdanig dat iemand met een negatieve uitslag met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet besmet is. Dit gecombineerd met het minder invasieve karakter van de ademtest, geeft deze test unieke eigenschappen. De fabrikant heeft recentelijk een ontheffingsaanvraag voor de CE-markering bij mijn ministerie ingediend om tijdelijk gebruik op de Nederlandse markt van dit medisch hulpmiddel en daarmee de verdere uitrol op korte termijn mogelijk te maken. Ik heb de IGJ gevraagd mij hierover te adviseren. Ondertussen zijn er 500 ademtesten ingekocht en zal ik er deze week nog eens 1300 kopen.

Inzet antigeentesten mensen zonder klachten

De afgelopen periode zijn verschillende validatiestudies naar de prestaties van antigeentesten in mensen zonder klachten gestart. Op basis van de eerste wetenschappelijke inzichten heeft het OMT in haar 94e advies geschetst onder welke omstandigheden en in welke settings antigeentesten bij mensen zonder klachten in een *post-lockdown situatie* benut zouden kunnen worden om zo de samenleving op een meer gecontroleerde manier te kunnen openen⁴.

Het OMT geeft daarbij aan dat antigeentesten betrouwbaar gebruikt kunnen worden bij mensen *zonder klachten én zonder bekende blootstelling*, voorwaarde blijft wel dat er duidelijke communicatie is over de betekenis van een negatieve testuitslag en de noodzaak om je bij het ontstaan van klachten opnieuw te laten testen. Daarnaast geldt de antigeen test nog niet voor mensen zonder klachten die wél een bekende blootstelling aan het virus hebben gehad, zoals

⁴ www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/testen/verschillende-type-testen

mensen uit het BCO en de Corona Melder App. Ook geldt dit advies niet voor kwetsbare personen en instellingen waar kwetsbare personen verblijven.

Bij een *positieve testuitslag* dient uiteraard adequaat gehandeld te worden, waarbij de betreffende persoon het testbeleid volgt. Dit betekent dat hij/zij in isolatie gaat en de uitslag in CoronIT geregistreerd wordt zodat ook bron- en contactonderzoek plaatsvindt. Voor mensen met een *negatieve testuitslag* geldt dat zij helder geïnformeerd moeten worden over wat de uitslag precies betekent. Daarbij wordt aandacht gegeven aan de beperkte geldigheid van de uitslag (maximaal 48 uur na afname), dat fout-negatieve uitslagen mogelijk zijn en dat men - als er toch klachten ontstaan - thuis moet blijven en zich opnieuw moet laten testen zoals ook gebruikelijk bij andere testuitslagen

De betrouwbaarheid van antigeentesten maakt ook nieuwe toepassingen mogelijk gericht op het openen van de maatschappij, zodra daar epidemiologisch ruimte voor ontstaat. Zo zou je antigeentesten kunnen gebruiken voor veilige toegang tot het sociale leven: gedurende 48 uur na afname van een test zou je mensen toegang kunnen bieden tot bijvoorbeeld een festival, sport, hobby of horeca (niet zijnde met kwetsbare personen), als onderdeel van een breder protocol of een breder pakket aan voorzorgsmaatregelen. Ook zou het mogelijk zijn om veilig werken op de werkplek weer mogelijk te maken bijvoorbeeld door werknemers op maandag, woensdag en vrijdag te laten testen.

Voor verschillende sectoren zijn plannen van aanpak uitgewerkt en zijn afspraken gemaakt om deze via pilotstudies uit te voeren. Hiermee kan dit beleid in een in een gecontroleerde setting met goede registratie en monitoring branche-gewijs worden uitgerold.